

BİLİMSEL YAYIN ETİĞİ

PROF.DR. SEMRA DEMOKAN
İ.Ü. ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL ONKOLOJİ ABD

*Kıntaru min el-ilm-i
Yahtac-u vakiyye-tün min el edep*

Bir kantar ilim, bir okka edebe muhtaçtır.

Gaybi Sunullah

Bilimsel dürüstlük “gerçeği arama” eyleminde ahlaklı, doğru, emeğe saygılı ve içten olmayı gerektirir. *American College of Physicians,1998*

BİLİMSEL ARAŞTIRMA

**Bir teoriye veya bilgiye katkıda bulunabilecek,
sistem ve disiplin içinde yürütülen
UYGULAMA**

(Emin Kansu)

BİLİMSEL YAYININ AMACI

BİLİM İNSANLARINA,

* GÖZLEMLERİMİZİ DEĞERLENDİRME

* DENEYLERİ TEKRARLAMA - ÇÜRÜTME

• BİLİMSEL ve ENTELLEKTÜEL
DEĞERLENDİRME İMKANI VERMEKTİR

• (Emin Kansu, Hasan Yazıcı)

Bilimsel yayının amacı,
üretilen ve geliştirilen bilginin, bilgi birikiminin paylaşılarak
yayılmasını ve bilimin insanlık yararına geliştirilmesini
sağlamaktır.

Bu amaç doğrultusunda hazırlanan bilimsel bir yayında;

yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olması
yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesi
bilgilerin üretimi ve geliştirilmesi aşamalarında “bilimsel
etiğe” uygun davranılması gereklidir.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİĞİ

Bilimsel araştırmalarda
konunun düşünülmesinden
bitirilmesine ve yayınlanmasına kadar
yüksek ahlak, dürüstlük ve açıklık
ilkelerinin uygulanmasıdır

Emin Kansu

- Bilimin temeli dürüstlüktür. Bilimsel araştırmanın amacı maddi kazanç sağlamak, toplumda ünlü olmak, kendini yüceltmek, meslektaşları arasında sivrilmek değildir.
- Bilimci “bilim teknisyeni” değil, aydın bir kimlik olduğunda etik felsefeyi de tam özümsemiş olmalıdır.
- İnsan, bilimci olmaya, bilimci gibi yaşamaya karar verdiğinde öncelikle ve özellikle bilim etiğini incelemek, öğrenmek zorundadır.
- Etik olmadan bilim olmaz. (İnci O., *Bilimsel araştırma, yayın ve tıp etiği*, Türk Üroloji Derneği Kongre Basım Evi İSTANBUL 2008)

Akademik Değerler

- Akademik dürüstlük,
 - Profesyonel standartlara bağlılık,
 - Kurallara uygunluk,
 - Açıklık-Şeffaflık,
 - Güvenirlik,
 - Başkalarına saygı,
 - Araştırma sonuçlarının yazılımında, sunumunda ve kamuoyu ile paylaşımında saydamlık,
 - Destek tekliflerinin incelenmesinde adalet
-
- Bilimsel yayın bağlamında Akademik Etik:

“Akademisyenlerin bilimsel çalışmalarında ve değerlendirilmesinde, birikim ve bilgilerin paylaşılması ve öğrencilerine ve kamuoyuna aktarma ... faaliyetlerinin her aşamasında etik tutum ve davranış kurallarına uymayı içerir”

(Yükseköğretim 2014).

Bilimsel iletişimin en önemli yayın araçları olan bilimsel süreli yayılarda yayın etiğine ne derece uyulduğu konusunda çeşitli araştırmalar yapılmaktadır.

Bu konuda Arda (2001) nın yapmış olduğu çalışma sonucunda etik kurallara uymayan durumlar 7 başlık altında toplanmış ve karşılaşılan durumlar yüzdeleri ile belirtilmiştir.

- başkalarına ait bilgi, örnek, vaka ya da verilerin izinsiz ve kaynakçada gösterilmeden yayınlanması (%20.6);
- başkalarına ait eserlerden kaynak verilmeden alıntı yapılması (%20.6); bir yayının birden fazla dergide yayımlanması (%19.6);
- yayında emeği geçmeyenlerin adına yer verilmesi (%19.6);
- bir çalışmanın bölümlere ayrılarak yayımlanması (%9.5);
- aynı çalışmanın Türkçe ve yabancı bir dilde ayrı ayrı yayımlanması (%8)
- diğer başlığı altında toplanan çeşitli durumlar (%4) olarak saptanmıştır.

Diğer etik ihlali türleri: Destek alınarak yürütülen araştırmaların yayınlarında destek veren

- kişi, kurum veya kuruluşlar ile onların araştırmadaki katkılarını açık bir biçimde belirtmemek,
- insan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta
- haklarına saygı göstermemek, hakem olarak incelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer
- alan bilgileri yayınlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak, bilimsel araştırma için sağlanan
- veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak, tamamen
- dayanaksız, yersiz ve kasıtlı etik ihlali suçlamasında bulunmak.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

Bilimsel Araştırma Etiği, Yayın Etiği ve Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

Madde 5 - (1) Her çeşit bilimsel araştırmada uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- a) Veriler, bilimsel yöntemlerle elde edilir. Bunların değerlendirilmesinde, yorumunda ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemlerin dışına çıkılamaz, sonuçlar saptırılamaz, elde edilmemiş sonuçlar araştırma sonuçlarıymış gibi gösterilemez.
- b) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan, 9 Ağustos 2011 tarih ve 28030 sayılı Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurulur.
- c) Sosyal ve beşeri bilimlerde yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası alınır. Araştırma, bir kurumda yapılacaksa, katılımcıların rızasından sonra bağlı bulundukları kurumun izni alınır.
- ç) Araştırma ve deneylerin, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermemesi temel ilkedir. Çalışmalara başlanılmadan önce gerekli izinler yetkili birimlerden yazılı olarak alınır. Bu çerçevede uluslararası beyanname hükümleri ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat hükümleri göz önünde bulundurulur.
- d) Araştırmacılar ve yetkililer, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.
- e) Araştırmacılar, kendi vicdanî kanaatlerine göre zararlı sonuçlara ve/veya onaylamadıkları uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmama hakkına sahiptir.
- f) Yapılacak çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgilerin, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanılması, gizliliğine riayet edilmesi ve korunması sağlanır.
- g) Bilimsel araştırma için tahsis edilen imkân ve kaynaklar amacı dışında kullanılamaz.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

Yayın Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 6 - (1) Her çeşit bilimsel yayında uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- a) Bilimsel araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında katkıda bulunmamış kişiler, yazar isimleri arasında gösterilemez.
- b) Bilimsel yayınlarda bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir.
- c) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tezler veya çalışmalar, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanılamaz.
- ç) Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, bilim alanlarının temel bilgileri, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir çalışmanın tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.

Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

Madde 7 - (1) Her çeşit akademik değerlendirmede uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- a) Akademik hayatın bütün aşamalarında, öğretim ve akademik değerlendirmeler bilimsel liyakat kriterlerine göre yapılır.
- b) Akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat kriterlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak, bilimsel eleştiri sınırlarını aşarak kişilerin kimlik ve kişiliğine yönelik saldırılarda bulunmak, haksız menfaat sağlamak, sahtecilik, kopyacılık, vb. eylemlerde bulunulamaz.

Bir bilimsel yayının etik ilkelere uygunluğunda yalnızca araştırmacılar değil, bilim politikalarını yönlendirenler, çalışmayı destekleyenler ve yayının kamuoyuna ulaşmasına kadar geçen süreçte görev alanlarda sorumluluk sahibidir.

- Araştırmacılar (yazarlar)
- Editörler
- Yayın kurulları
- Danışmanlar (hakemler)
- Destekleyen kurumlar (kişiler)
- Bilim politikalarını belirleyenler (yöneticiler)
- Okuyucular

Bilimsel Değerlendirme Etiği

Editör ve hakemler derginin ilke ve standartlarını korur.

Editörler hakemlerin görüşlerini alarak gönderilen makalelerin yayınlamasına karar verirler.

Bilimsel yayınlardaki etik dışılıklarda editöre büyük sorumluluk düşmektedir.

Editörlerin Uyması Gereken Etik İlkeler

Basılmamasına inandıkları makaleleri iade ederler. Diğerlerini daha iyi değerlendirecek hakem(ler)e gönderirler.

Ret gerekçeleri bildirilirken kırııcı olmayan, küçümsemeyen uygun dil kullanılır.

Araştırma verilerini, yazarın verilerini korumakla yükümlüdür. Gönderilen makaleler ile ilgili gizliliğe özen gösterilir.

Makaleyi engellemesi veya yayını geciktirmesi etik dışıdır.

Makaleyi konu ile ilgili çıkar ilişkisi olabilecek (bulunabilecek) hakemlere gönderemez. Hakemlerin tarafsız seçilmesi gerekir.

Kendi çalışmasında benzerlik var ise değerlendirmeyi yardımcı editöre bırakmalıdır.

Makale bilgileri editörün veya yakınının çalışmalarında kullanılamaz.

Hakem belirlemede bilimsel gereklerin dışına çıkamaz, konu ile ilgili hakem belirlemelidir.

Hakem önerileri isim belirtmeden editör tarafından yazara bildirilir.

Bilimsel dergiler maddi destek veren kişi ve kurumları açıkça belirtmelidir.

Hakemlerce ret edilen makale iade edilir, yazışmaların kopyası dışında hiçbir şey saklanmamalıdır (Hakem raporları en az 5 yıl saklanır).

Dergide yer alan yanlışları, yanlışlanmış her türlü etik dışı çalışmayı yayın yoluyla düzeltir (Töreci, 2010; Yükseköğretim ... 2014).

Hakemlerin Etik Sorumluluđu

Hakem bilimsel danışmandır.

Eserin incelenmesi, eksik ve yanlışlarının belirlenmesi, yayınlanıp-yayınlanmaması konularında görüş bildirir.

“Hakem makaleyi, kendi makalesinin başka hakemlerce nasıl ele alınmasını beklerse öyle değerlendirmelidir.” Bu yaklaşım Benos ve arkadaşları tarafından hakemlikte altın kural olarak tanımlanmaktadır (Benos, Kirk ve Hall, 2003).

- Tarafsızlığı ve makaleden kendisine çıkar sağlamaması esastır.
- Makaleyi ciddiyetle inceler, gerektiğinde makalenin yazılım ve kısaltma düzeltmelerine katkı sağlar, ancak bunu yaparken araştırmanın özüne dokunmamalıdır.
- Yayınlanması veya yayınlanmaması önerilerini açıkça rapor eder. Gerekçeleri yazmak etik sorumluluktur. Raporunda uygun dil kullanılmalıdır.
- Makaleye yönelik eleştiriler nesnel, dengeli, yazara değil de metne yönelik olmalıdır.
- Hakemler makaleyi ret ederken ilkeli ve gerçeğe uygun davranmalıdır (Makale uzun ve detaylı, bilinenlere katkı sağlamıyor, kaynaklar ile makale arasında uyumsuzluk olması vb.).
- Tutarsız ve etik dışılık içeren makalelerin yayınlanmasını önlemelidir.
- Hakemler makaleyi süresi içinde değerlendirmelidir, geciktiremez.
- Hakem konuyu yeterince bilmiyorsa, konu bilgi alanı dışındaysa ya da zaman darlığından süresinde değerlendirmeyi bitiremeyecekse gerekçesini bildirerek iade etmelidir.
- Makale hakemin araştırma konusu ise, yazarlar ve hakem o konuda bir yarış içinde ise makale iade edilmeli ve bilgiler kullanılmamalı.
- Hakem gizliliğe uymak ve makale bilgilerini paylaşmamak durumundadır.
- Hakemlik de kartel oluşturulamaz, kendisine atıf da bulunmayan çalışmaları kötüleyemez.
- Hakem kendisine gönderilen makaleden kopya saklayamaz (Töreci, 2010; Yükseköğretim ... 2014).

Bilimsel Yayında Etik Dışlıklar

Aşıırma, Çalma (İntihal-Plagiarism)

- İntihal "başkalarının yazılarından bölümler, dizeler alıp kendisininmiş gibi gösterme veya başkalarının konularını benimseyip değişik biçimde anlatma" (TDK, 2007).

Bazı akademisyenler kaynak gösterdiği sürece istediği oranda alıntı yapabileceğini savlamaktadır. Bilimsel yayınlarda kabul edilebilir ölçüleri aşan alıntı yapmak etik dışı davranıştır.

Alıntı yapmanın yasal koşulu vardır.

Esasa ilişkin koşul “**amacını aşan oranda alıntı yapılması:**

Yapılan alıntı yeni eserin bağımsızlığını, kimliğini ve asıl esere olan gereksinimi ortadan kaldıracak düzeyde olmamalıdır.

Ayrıca yeni oluşacak fikir veya ürün başka eserden yapılan alıntılara karşın araştırmacının bağımsız fikrini yansıtmalı, ayrı bir eser olmalıdır.

Alıntı oran olarak yeni esere galip gelmemelidir. Aksi halde yararlanılan eserin izinsiz kopyası sayılır.

Alıntı yapma serbestisi asla çalıntı serbestisi değildir.

Bilimsel Yayında Etik Dışlıklar Aşırma, Çalma (İntihal-Plagiarism)

İntihal; aşırma, çalma olarak yorumlanmakta ise de durum biraz farklıdır. Örneğin bilgisayarınız çalınırsa o artık yoktur ve hırsızdandır. Ama aşırmada böyle değildir zira esası yerinde duruyor, bu ancak taklit olarak düşünülebilir ama beyin ve bilgi ürününün el değiştirmesi olmaktadır. Bu yüz kızartıcı bir tutum ve davranıştır. Ayrıca Fikir ve Sanat eseri haklarının ve patentin korunmaması anlamına geldiğinden suç oluşturmaktadır.

Osman İnci, **Bilimsel Yayın Etiği**, *Türk Kütüphaneciliği* 29, 2 (2015), 282-295

Erdil Yaşaroğlu © komikaze.net

”Evrensel bilim kuramları, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir yapıt tümüyle veya bir bölümüyle izin almadan veya asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayınlanamaz” (Etiğe aykırı davranış ... 2007).

Osman İnci, **Bilimsel Yayın Etiği**, *Türk Kütüphaneciliği* 29, 2 (2015), 282-295

Aşırma, Çalma (İntihal-Plagiarism)

- Prof.Dr. Emin Kansu (1994) intihali, bilimsel yanıltma (scientific misconduct) başlığı altında grupladığı üç unsur içinde tanımlamaktadır. Kansu'ya göre bilimsel yanıltma şu üç unsurdan oluşmaktadır.
- 1. Bilimsel korsanlık (piracy): Başka araştırmalardaki verilerin araştırmacının izni olmadan alınması.
- 2. İntihal (plagiarism): Başkalarının fikir, yazı ve çalışmalarını çalarak, aldığı kişilere gereken şekilde atıf yapmadan kendisinin gibi göstermek.
- 3. Saptırma (fabrication, desk-research, dry-lab): verilerin saptırılması veya var olmayan bilgilerin/verilerin yokdan var edilmesidir
- Bu gruplamalardan da anlaşılacağı gibi bilimsel yanıltma veya etik dışı davranışların pek çok örneği vardır. İntihali diğerlerinden ayıran temel özellik bilimsel intihalin merkezinde ATIFIN yer almasıdır.
- Ancak intihal sadece yararlanılan kaynağa atıf yapılmaması olarak da algılanmamalıdır.
- Nitekim Plagiarism.org intihalin kaynak göstererek ve kaynak göstermeyerek yapıldığını belirtmektedir (Plagiarism, 2007).

Aşırma, Çalma (İntihal-Plagiarism)

Aynı kaynağa göre kaynak göstermeden yapılan intihaller arasında şunlar yer almaktadır;

- Hayalet Yazar (The ghost writer): Bir başka kaynaktan kelime kelime tüm bilgiyi almak.
- Mevcut Yazı (The potluck paper): Pek çok kaynaktan alarak kendine ait gibi göstermek.
- Zayıf / Yetersiz Gizleme (Kılık Değiştirme Saklama) (The poor disguise): Paragraf içindeki anahtar kelimeleri değiştirerek gizlemek.
- Kendinden Aşırma (The self-stealer): Kendisine ait önceki bir çalışmadan aynen almak.
- Fotokopi (The Photocopy): Belli bir kaynaktan hiç bir değişiklik yapmadan bir bölümü almak.
- Emek Tembelliği (The Labor of Laziness): Orijinal çalışma için çaba sarfetmek yerine çalışmanın büyük bir kısmını başka kaynaklardan alıntılarla doldurmak.

Bilimsel Yayında Etik Dışlıklar Aşırma, Çalma (İntihal-Plagiarism)

Kaynak göstererek yapılan intihaller ise şunlardır:

- Unutulan Dipnot (The forgotten footnote): Yazar adını vererek fakat tam künyeyi vermeyerek kaynağın orijinaline ulaşılma ihtimalini ortadan kaldırmak.
- Yanlış Bilgilendirme (The misinformer): Yanlış künye vererek kaynağın orijinaline ulaşılma ihtimalini ortadan kaldırmak.
- Fazla Mükemmel Alıntı (The Too-Perfect Paraphrase): Yazarın bire bir alıntı yaptığı kaynağa atıf yapması fakat tırnak işareti koymayı önemsememesi.
- Becerikli Atıf Yapma (The Resourceful Citer): Yazarın tüm kaynaklara atıf yapması, tırnak işareti kullanması fakat araştırmamanın hiçbir orijinal fikir içermemesi.
- Mükemmel Suç (The Perfect Crime): Yazarın bazı yerlerde kaynaklara atıf yapması fakat yazının kalan kısımlarındaki analizlerin kendine ait olduğu fikrini yaratma düşüncesiyle bazı kaynaklara atıf vermemesi.

Sahtecilik, Uydurma (Fabrication)

- Kuru laboratuvarcılık, masa başı araştırma.
- Hiçbir araştırma yapmadığı halde yapmış gibi gösterip, araştırmaya dayanmayan veriler ve bunlara dayalı sonuçlar üretip yazmak, yayınlamak.
- Çok uygun gereç ve yöntemler kullanmış ve uyumlu veriler elde etmiş gibi sözde (sanal) sonuçların sunulması veya yazılmasıdır.
- Hatta bu hayal ürünü sonuçlara büyük bilimsel ve ekonomik destek verildiği de görülmüştür. Bu uyduruk yayınlar yalnız bilim çevrelerini değil tüm toplumu yanıltabilir.

Çarpıtma, Yanıltmacılık (Saptırma, Aldatmaca-Falcification)

Bilimsel sonuçları bilerek, istemli olarak değiştirmektir.

Bilimsel bir gerekçe olmaksızın veri veya sonuçlar üzerinde değişiklik yapmak veya nedeni olmaksızın veri atlamak.

Araştırma sonuçlarını, kayıtlarını ve elde edilen verileri tahrif etmek, değiştirmek.

Kullanılmayan gereçleri, cihazları ve yöntemi kullanmış gibi göstermek, araştırmanın veya uygulamanın yöntem ve sonuçlarını kasıtlı olarak değiştirmek,

Araştırma hipotezine uymayan verileri değerlendirme dışında tutmak,

Araştırma ve uygulamaların niteliğini bozacak şekilde olduğundan farklı sunmak.

Araştırma hipotezine uymayan verileri değerlendirme dışında tutmak.

Yayın Tekrarı, Çoklu Yayın (Duplication)

Çoklu yayın, aynı yayını yapılmış olan önceki yayınlara atıf yapmaksızın birden fazla yerde yayınlamak.

Yayın sayısını göreceli olarak arttırmak.

Bir kongre veya toplantıda yayınlanan bir yayın özeti, yayının basılmak üzere sunulmasını engellemez. Ancak bu yayının toplantı veya kongrelerde sunulmuş olduğu o yayının basılmak üzere yapıldığı başvuruda belirtilmelidir.

Bir çalışmanın farklı dillerde tekrar basılması kabul edilebilir. Yabancı dilde yayınlanmış bir yayın çok önemli ise Türkçe olarak okuyucuya ulaşması bağlamında yazardan izin alınarak ve dipnotta belirtilerek yayınlanabilir. Yabancı dilde yayınlanmış bir makaleyi Türkçeye çevirip yayınlamak, “ilk” yayınlandığı derginin izni ve Türkçe dergide belirtilmesi koşulu ile olabilir.

Bir makalenin tümüyle, hangi dilde olursa olsun ilk yayının editöründen izinsiz birden fazla yerde yayınlanması etik dışıdır. Ancak çalışma devam ediyorsa ve ilk yayın ön rapor şeklindeyse araştırmanın kesin sonuçları bir başka yayın olabilir.

Ayrıca basılmak üzere başvururken ilk yayından mutlaka bilgi verilmeli ve yayına atıf da bulunmalıdır.

Yazarlar bir dergiye başvururken, başka bir dilde ve benzer yayınlar basım safhasındaysa bunlarla ilgili ayrıntılı bilgi vermelidirler.

Dilimleme, Bölerek Yayınlama (Salami slicing)

- Bir araştırmanın sonuçlarını, o araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde bölerek birden fazla yayın yapmaktır.
- Büyük çaplı bir çalışmayı iki veya daha fazla parçalar halinde yayınlamak.
- Türkçe de tam karşılığı “sineğin kanadından yağ çıkarmak” olmalı.

Yazarlık Hakları Sorunları

Araştırmaya katkısı olmayan kişilerin yazarlar arasında yer alması en önemlisidir.

Araştırmanın tasarımında, verilerin toplanması, analiz ve değerlendirilmesinde, yayına hazırlanması ve son halinin onayında yeterli katkısı olmayan(lar)ın yazar olarak gösterilmesidir.

Armağan-konuk yazarlık, hayali-gölge yazarlık, onursal yazarlık gibi isimlerle anılmaktadır. Çalışmada hiçbir katkısı olmayan bu kişiler genellikle Bölüm ve Anabilim Dallarının başkanları, en kıdemli öğretim üyeleridir.

Haberi olmaksızın yazar listesine alınanlarda vardır. Bu yazar listesini zenginleştirmek, yayına ağırlık kazandırmak, yazının yayınlanmasını sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Ancak son yıllarda tüm yazarların imzalı beyanları alındığından bu durum ciddi olarak önlenmiştir.

Ayrıca çalışmaya katkısı olduğu halde yazarlar arasında yer almayan, **saklanan yazarlar** vardır.

Yazar sıralamasını kabul edilebilir gerekçesi olmaksızın değiştirmek, bilimsel çalışmanın bildiri sunumunda bulunan yazarı yayında çıkarmak, yeni yazarlar eklemek yazarlık sorunlarındanıdır.

Bilimsel Yayında Etik Dışlıklar

- Yayınlarda yazarlık hakları kuralları gözetilmelidir.
- Yazarlık hakkı; araştırmanın ve yayının tüm aşamalarında görev ve sorumluluk almak anlamına gelir.
- Tıp dergisi editörleri uluslararası komitesi tarafından kabul edilen *Vancouver Ölçütlerine* göre bir bilimsel yayında yazarlar arasında bulunmak için:
 - Çalışmanın planlama, tasarım, analiz ve yorumuna katkıda bulunmak,
 - Yayına hazırlamak veya önemli ölçüde beyinsel katkı ile düzeltmek,
 - Yayınlanacak son haline onay vermek (Ruacan, Ş. (2005). Bilimsel araştırma ve yayınlarda etik ilkeler. *Gazi Tıp Dergisi*, 16 (4), 147-149.)
- Yazar sıralamasında, esas olarak bilimsel katkı derecesinin belirlendiği bir düzen vardır.
- Tüm yazarlar yayının içeriği konusunda sorumluluk aldıklarını kabul ederler.
- Yazarlar çalışmanın kazandığı başarı ve ödüllerde onurlandıkları kadar etik yanılmalarda da sorumludurlar.
- Son yıllarda çok farklı bilim disiplinlerinde bazı topluluklar oluştuğu ve seri yayınlar

Kaynakların taraflı seçilimi

Makalenin konusu ile ilgili destekleyici ya da aksi yöndeki sonuçları içeren makalelerin verilmesi gerekir. Yalnızca çalışma sonuçlarını destekleyici yayınlara yer verip aksi görüşlere yer vermemek taraflı yazılımdır. Hakemler makalede taraflılığı saptadığında yazar ve editörü uymalıdır. Ayrıca gereksiz bir şekilde kendisine atıf yapma yaygınlığı gözlenmektedir.

Taraflı yayın

Araştırmalara ekonomik destek veren kurum ile araştırma grubu arasında çıkar ilişkisi taraflı yayındır. Çalışmanın bilimsel tarafsızlık içinde yürütüldüğü, sonuçların doğru verilere dayandığı, araştırmacıların herhangi bir çıkar sağlayıp sağlamadığı net olmayabilir. Sonuçların sunumu ve yayınlanması aşamasındaki destekler en masum olanıdır.

Destekleyenleri belirtmemek, teşekkür etmemek

Araştırmaya destek verenleri belirtmek ve teşekkür etmek etik sorumluluktur. Ayrıca çalışmanın değişik aşamalarında destek verip ancak yazarlar arasında yer alma durumunda olmayanlara da teşekkür edilmesi gerekir.

İnsan/hayvan etiğine saygısızlık

Araştırma Etik kurullarından ve Hayvan etik kurullarından onay almadan araştırma yapmak veya yayınlamaya çalışmak

Bilimsel Yayında Etik Dışlıklar

Verilerin yayınlanmasına mani olma, izin vermeme

Destekleyen kurumun, elde edilen verileri kendi izni ve onayı olmaksızın yayınlanmayacağını yazılı metne dönüştürmesi etik dışıdır. Bu en çok biyomedikal çalışmalarda görülmektedir. Dünya Tabipler birliği (DTB) *Helsinki Bildirgesi* (Dünya Tabipler Birliği Helsinki ..., 2013) insanlar üzerinde yapılan tıbbi araştırmalarla ilgili etik ilkeleri yıllar içerisinde geliştirerek açıklamaktadır. Helsinki kararları olarak anılan ilkelere araştırmaların kayıt, yayınlama ve yaygınlaştırılması gerektiğini, olumlu sonuçlar kadar olumsuzlar ve yetersiz sonuçlarında yayınlanması veya başka şekilde kamuoyu bilgisine sunulması karar altına alınmıştır (Ekim 2013, Madde:36). Araştırmada toplum ve ekoloji zararına olan bir sonucunu yayın ve bildirim yoluyla hızlı bir şekilde bilim çevreleri ile paylaşmasını, yayınlanması gerekir. Bunu engellemek etik dışıdır.

Çıkar çatışması veya çıkar çakışması

Patent, danışmanlık, firma hisse senetlerine sahip olma, giderlerin firma tarafından karşılanması gibi parasal ilişkiler, çıkar ilişkileri etik yanıltma nedenleri arasındadır, ancak son derece sinsi ve kanıtlanması zordur. Bu ilişkilerde olanlar yayın kurulu üyeliği ve hakemlikte tarafsızlık, gizlilik, güvenilirlik ilkelerini etkileyebilir. Ayrıca sahtecilik, çarpıtma ile birlikteliği vardır.

TEZ KORSANLIĞI

- Tasarımı,yürütülmesi veya yazımına katkı olmadan başkasına ait tezi makale haline getirip yayınlamaktır
- Yazarlık kriterlerine uymuyor
- Hazır bir eserin makale olarak yazımı yazarlık değil !
- Tez sahibinin haberi veya adı olması yeterli değil !

Teşekkürler

❖Teşekkürler (Acknowledgements): ICMJE klavuzları araştırmaya katkı veren ancak yazar olmayan herkesin teşekkürler bölümünde katkıları da açıklıkla yazılarak yer alması gerektiğini ifade etmektedir. Teşekkürler bölümünde anılacak kişilerin bu durumdan haberdar olmaları gerekmekte ABD’de sıklıkla makale sunumunda bu kişilerden de imza alınması istenmektedir. ¹

¹Albert T, Wagner E. How to Handle Authorship Disputes: A Guide for New Researchers. COPE Rep 2003. p. 32–4.

BİLİMSEL YANILTMA

Uluslararası örnekler:

- Darsee : Uydurma (Fabrikasyon)
- Soman : Hakemliğin suistimali
- Imanishi-Kari ve Baltimore case:
Çarpıtma (Falsifikasyon)
- Gallo: HIV keşfi (Aşıрма- Plajerizm ?)

John Darsee vakası

Emory ve Harvard Üniversitesi'nde kardiyolog.

Amerika'nın en umut vaadeden genç bilim adamlarından birisi.

New England J Medicine dergisinde yayınları bulunmakta.

Sahtecilik (fabrication) yaptığı saptanıyor. 1966-1970 arası Darsee henüz lisans döneminde iken Notre Dame Üniversitesinde hatalı veriler kullandığı anlaşılmış, derinleştirilen araştırma sonrası Harvard Darsee'ye ait 9 makale, 21 özeti geri çekmiştir. (1983)

Darsee'nin Emory Üniversitesin'de yapmış olduğu 8 makale, 32 özet daha inceleme sonrası geri çekilmiştir.

The New England Journal of Medicine'da "Bu gibi isabetsiz ve hatalı şeylerin dergide yayımlanmış olamasından derin üzüntü duymaktayım, editörler kurulundan ve okuyuculardan özür dilerim",

"yapmış olabileceğim herşey için af diliyorum" biçiminde bir özür yazısı yayımlanmıştır.

Harvard Üniversitesi'nden atılmıştır.

https://en.wikipedia.org/wiki/John_Darsee, Erişim tarihi: 13/12/2015

Ruacan Şevket. Ethics in Scientific Research. Presentation in RHMS 2012
Koç University, İstanbul

Vijay Soman vakası

- ❖ Yale Üniversitesi 1980'de ortaya çıkartılmıştır.
 - ❖ Veri kaybı ve hileli, düzmece veriler saptanan 12 makalenin yazarı olan bir diyabet uzmanı.
- Makaleler en sonunda geri çekilmiştir.
- ❖ Bir makale Philip Felig adlı kıdemli akademisyen ile birlikte. Veriler Felig'e hakemlik yapması için gönderilen bir yazıdan çalınmıştır ve Soman'a ulaştırılmıştır.
 - ❖ Felig istifa etmek zorunda kalmıştır.
 - ❖ Sonuçta hileli ve düzmece yayınlara kıdemli akademisyenlerin isimlerini koymuş olmaları tekrarlanan gelen problemlerdendir.¹

¹Ruacan Şevket. Ethics in Scientific Research. Presentation in RHMS 2012 Koç University, İstanbul.

Cloning Scientist Falsified Data, Colleague Says

By ANTONIO REGALADO
And GORDON FAIRCLOUGH

BREAKTHROUGHS ONCE seemed to come easily to South Korea's Hwang Woo Suk's cloning lab. This year, the lab reported it had devised a formula for easily clone human embryos to make stem cells. Then it said it had created the world's first cloned dog, Snuppy. The pooch even made it to the cover of Time magazine.

Today, the scientific reputation that propelled Dr. Hwang to the forefront of stem-cell research has been shattered, and along with it the hopes of millions of patients who dreamed his stem-cell technology could help them.

Following weeks of escalating concerns about Dr. Hwang's blockbuster findings, one of his Korean colleagues yesterday charged that Dr. Hwang had largely fabricated evidence for the reported human-embryo cloning breakthrough earlier this year.

Roh Sung Il, a Korean researcher who co-wrote the paper, said in television and newspaper interviews in Korea that Dr. Hwang had told him that he hadn't succeeded in producing stem cells from 11 cloned human embryos as was claimed and instead faked at least some of the results.

Hwang Woo Suk

Dr. WHANG hakkında Soruşturma

“Falsifikasyon =
Uydurma “ suçlaması

Wall Street Journal
16.Aralık.2005

HWANG OLAYI

Science 312: 980-81, 2006

Woo Suk Hwang

Former SNU professor

Charges: Fraud, embezzlement,
bioethics law violation

Sung Keun Kang

SNU professor

Charges: Fraud in procuring
government grants and
misappropriating funds

Sun Jong Kim

Former MizMedi Hospital
researcher

Charges: Destroying evidence,
obstructing research work

Byeong Chun Lee

SNU professor

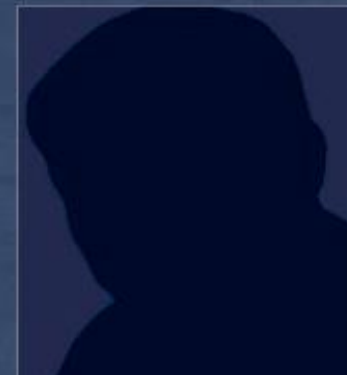
Charges: Fraud in procuring
government grants and
misappropriating funds

Hyun Soo Yoon

Hanyang University professor

Charges: Falsifying receipts
and embezzling research funds

Sang Sik Chang

Director, Hanna Women's
Clinic (photo not available)

Charges: Bioethics law
violation

Turkish physicists face accusations of plagiarism

More than a dozen theoretical physicists at four universities in Turkey seem to be involved in a massive plagiarism scandal.

Almost 70 papers by 15 authors have been removed from the popular preprint server arXiv, where many physicists post their work, by the server's moderators. They allege that the papers plagiarize the works of others or contain inappropriate levels of overlap with earlier articles. This is probably the largest single incident of its sort ever seen on the server, according to physicist Paul Ginsparg of Cornell University in Ithaca, New York, and founder of arXiv. "What these guys did was way over the line," he says.

Not all the researchers or universities allegedly involved in the scandal could be reached as *Nature* went to press, but the author with the most papers withdrawn called the accusations "ridiculous". "We carried out a good collaboration," says Mustafa Salti, a graduate student at the Middle East Technical University (METU) in Ankara whose name is on 40 of the withdrawn papers. "Most of our papers have been published in the science citation index journals. Until now no one has claimed that we plagiarize."

The trouble began last November, when Salti and another graduate student, Oktay Aydogdu, underwent oral examinations for their PhDs. Although both had an extensive list of publications in gravitational physics, they struggled to answer even basic, high-school-level questions, according to Özgür Sarioglu, an associate professor at METU. "They didn't know fundamental stuff like newtonian mechanics," he says.

Suspicious, one of Sarioglu's colleagues, Ayşe Karasu, began to look through the duo's publication record. Using Google, she quickly turned up a paper from which it seemed the students had lifted several lengthy sections. By mid-February, faculty members had identified dozens of articles on arXiv that they say seemed to be partly or completely plagiarized.

They notified Ginsparg, who began his own investigation. So far, the search has turned up 67 papers, about half of which have appeared in low-profile peer-review journals. In addition to the two students at METU, the papers were authored by professors and students at three other universities: Dicle University in Diyarbakir, the University of Mersin in İçel, and

Onsekiz Mart University in Çanakkale. Sarioglu says that most of the plagiarism seems to have come from two rival groups, one at Onsekiz Mart and the other at Mersin and Dicle.

Many of the papers concern an obscure theory of gravity known as the Møller version of general relativity. Few people would be likely to check such work, allowing the students and professors to build their publication record without fear of being caught, says Ginsparg. "They were following the optimal strategy."

"They're isolated, their English is bad, and they need to publish," says Sarioglu. "So they plagiarize, I guess," he says of the alleged plagiarizers.

A recent analysis turned up numerous examples of plagiarism on the arXiv server (see *Nature* 444, 524–525; 2006).

Ginsparg says that it's not uncommon for scientists with a poor command of English to plagiarize introductions or background paragraphs from earlier work, often adding an appropriate citation. He thinks that although such practices

are ethically questionable, it is inappropriate to be overly draconian.

Katepalli Sreenivasan, director of the International Centre for Theoretical Physics in Trieste, Italy, which has a programme of collaboration with physicists from the developing world, agrees. "There are some cultures in which plagiarism is not even regarded as deplorable," he says. Problems of academic integrity come up frequently at the centre, and are dealt with on a case-by-case basis, he adds.

But both think that the Turkish case clearly crosses the line. "It's dishonest and sloppy," Ginsparg says. He adds that, although arXiv normally declines to publicize such incidents, the size and scope of this case made it an exception.

Salti and Aydogdu have been suspended for two terms, according to Sarioglu. They cannot be expelled because METU's ethics policies for students do not include rules on plagiarism. But, he says, it is unlikely they will be able to continue at the university. Meanwhile, Salti says that he and several authors plan to bring a lawsuit against arXiv. It remains unclear whether the other three universities involved have taken any action.

Geoff Brumfiel

“ There are some cultures in which *Plagiarism* Is not even regarded as deplorable.”

Geoff Brumfiel
NATURE
Vol : 449
6.September.2007

Plagiarism? No, we're just borrowing better English

SIR — The accusations made by arXiv that my colleagues and I have plagiarized the works of others, reported in your News story 'Turkish physicists face accusations of plagiarism' (*Nature* 449, 8; 2007) are upsetting and unfair.

It's inappropriate to single out my colleagues and myself on this issue. For those of us whose mother tongue is not English, using beautiful sentences from other studies on the same subject in our introductions is not unusual. I imagine that if all articles from specialist fields of research were checked, similarities with other texts and papers would easily be found. In my case, I aimed to cite all the references from which I had sourced information, although I may have missed some of them.

Borrowing sentences in the part of a paper that simply helps to better introduce the problem should not be seen as plagiarism. Even if our introductions are not entirely original, our results are — and these are the most important part of any scientific paper.

In the current climate of 'publish or perish', we are under pressure to publish our findings along with an introduction that reads well enough for the paper to be published and read, so that our research will be noticed and inspire further work.

Ihsan Yilmaz
Physics Department, Çanakkale Onsekiz Mart
University, Çanakkale, Turkey

Plagiarism: text-matching program offers an answer

SIR — The removal of almost 70 papers from the arXiv server on suspicion of plagiarism is dismaying (*Nature* 449, 8; 2007). But, in a similar way to that currently being tested by the cooperative group of publishers CrossRef ('Academic accused of living on borrowed lines' *Nature* 448, 632–633; 2007), the search technology that led to this removal could be used to reduce future problems.

Every paper submitted to arXiv could be examined by a search engine that looks for overlap or correlation with all previous arXiv submissions. If enough of a match is found, a message could be sent to the submitter, listing the work(s) in which similarities have been detected. Should the submitter wish to proceed with their submission, the program would notify the editorial board and trigger an automatic review. The submitter would also be given the chance to explain that the flagged papers were not copied or that the copying was for some reason legitimate.

Such a system would address the problem of plagiarism only among papers published in

arXiv, but apparently that would already be an improvement. And although plagiarists might opt to copy and translate from foreign-language journals, or simply alter wording enough to pass muster, making it more difficult will at least discourage the lazier offenders.

As journals should welcome eliminating plagiarism at the preprint stage before publication, they could support the effort by giving the arXiv site search access to their own full-text databases.

John Bechhoefer
Department of Physics, Simon Fraser University,
Burnaby, British Columbia V5A 1S6, Canada

Need to strike balance with industry-academia rules

SIR — It is appropriate to ask why universities permit alliances with industry, given that conflicts of interest can result. But your Editorial 'California dreaming' (*Nature* 448, 388; 2007) and your News story 'California campuses resist industry restrictions' (*Nature* 448, 394; 2007), questioning the commitment of the University of California's campuses to regulate conflicts of interest, overlook the efforts that the campuses are making to address the issue, as well as the benefits that some collaboration can bring to public health.

Under guidelines currently implemented at the University of California, Los Angeles (UCLA; see <http://dgsom.healthsciences.ucla.edu/administration/guidelinesMain>), all marketing materials, including free lunches and other gifts from the pharmaceutical industry, are banned. Industry representatives are allowed to visit only by appointment and even then, only outside patient-care areas.

Faculty at other campuses have proposed greater restrictions, including clamping down on the granting of money from industry to some faculty members. Although such restrictions would remove one source of bias, they would also eliminate the benefits to public health of some alliances with industry. Breakthrough treatments are increasingly the product of academic collaboration with the pharmaceutical industry. Industry usually takes the lead in developing new medications or devices, but when academic researchers have the opportunity to examine cutting-edge treatments, they can learn more about root causes of illness and lay the foundations for even more effective treatments.

We don't expect any one set of policies to immunize academic researchers from bias or conflicts of interest. What is needed is the kind of tripartite policy that we have already developed at UCLA: the elimination of practices (such as free lunches) that add little to the academic mission but may introduce conflicts of interest; the regulation of practices (such as research grants) that add

to the academic mission but may be sources of conflicts of interest; and the education of faculty, staff and trainees on sources of bias and conflicts of interest in academic medicine, to enable them to maintain the highest ethical standards.

Andrew Leuchter, Gerald S. Levey
Office of the Dean, David Geffen School of
Medicine, UCLA Center for the Health Sciences,
Los Angeles, California 90095-7035, USA

Biosafety risk in health lab move to central London

SIR — The recent outbreak of foot-and-mouth virus around the Pirbright animal-health laboratory in Surrey should dissuade the UK Medical Research Council from pursuing plans to move the National Institute for Medical Research (NIMR) from its semi-rural campus to the centre of London.

The expertise and facilities of the NIMR, which are among the world's best, are vital to combat future infectious diseases, and are a key component of national and international biosecurity. Research carried out at the NIMR includes studies on emerging pandemic viruses, such as avian influenza (H5N1), which are grown in level-4 containment facilities.

The NIMR has a superb safety record. However, the recent crisis at Pirbright is a reminder that accidents happen. The current Mill Hill site is excellent for minimizing secondary risk. If the NIMR is moved to central London, the consequences of containment failure would be horrific. A three-kilometre exclusion zone, as used in the recent foot-and-mouth epidemic, would reach 10 Downing Street and quarantine most of the UK government's decision-makers. A ten-kilometre surveillance zone would affect all of central London.

Kings Cross, Euston and St Pancras railway stations, used by several million passengers each week, are five minutes' walk from the proposed NIMR site. After St Pancras becomes the London terminus for Eurostar in November, an escaped pathogen could reach Paris and Brussels within two hours. The first duty of government is security: the NIMR should stay at its present site.

Ellen Nisbet
Department of Biochemistry,
University of Cambridge,
Tennis Court Road, Cambridge CB2 1QW, UK

Contributions to Correspondence may be submitted to correspondence@nature.com. They should be no longer than 300 words; ideally shorter. Published contributions are edited. We welcome comments at Nautilus (<http://blogs.nature.com/nautilus>).

“ For those of us whose mother Tongue is not English, using Beautiful sentences for other Studies on the same subject In our introduction is not unusual”

“ Borrowing sentences is the part of a paper that simply helps to better introduce the problem should not be seen as Plagiarism. “

Ihsan Yilmaz
NATURE
Vol: 449 ; 658
11.October.2007

Bilimsel Yanıltmanın Nedenleri

- Yetersiz araştırma eğitimi
- Hızlı yükselme hırısı
- Tanınma arzusu (Hollywood send.)
- Üstlerin aşırı ve oransız baskısı
- Fazla yayın = prestij duygusu
- Maddi-manevi kazanç hırısı
- Psikiyatrik bozukluklar

Kansu,Ruacan (CBT,2001)

BİLİMSEL YANILTMA - ÖNLENMESİ

I. ETİK STANDARTLARIN EĞİTİMİ, ÖĞRETİMİ VE KURUMLARDA YERLEŞTİRİLMESİ

II. BİLİMSEL YANILTMALARA YOL AÇABİLECEK BASKILARI AZALTMAYA YÖNELİK GİRİŞİMLERİ DESTEKLEMELER

III. BİLİMSEL YANILTMAYI FARKEDEBİLECEK VE SONRASINDA GEREKEN PROFESYONEL YAKLAŞIMI GÖSTEREBİLECEK DÜZENLEMELERİN GELİŞTİRİLMESİ

Emin Kansu

- Hukuki Boyutu
- Etik dışı davranışların ve intihalin önlenmesinde ülkeler yasal yaptırımlar uygulamaktadırlar.
- Bu yaptırımların toplum koşullarına ve gelişen iletişim teknolojisine bağlı olarak sık sık gözden geçirilerek yenilenmesi karşılaşılan sorunların çözümü açısından önemlidir.
- TBMM Adalet Komisyonu tarafından Meclise sunulan temel ceza mevzuatına uyum öngören yasa tasarısını 07.11.2007 tarihinde benimsenmiştir. 2004 yılında hazırlanan 170 yasa maddesi üzerinde değişiklik getiren tasarı, 651 maddeden oluşmaktadır.
- Yasanın fikir ve sanat eserleri ile ilgili yeniliklerine göre başkasına ait esere kendi eseri olarak ad koyan kişi 6 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezasına mahkûm edilir. Bu suç, dağıtarak veya yayımlayarak işleyenlere de verilecek hapis cezasının üst sınırı 5 yıldır.
- Aynı yasaya göre bir eserden kaynak göstermeksizin alıntı yapanlara, 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası verilir.
- Hak sahibi kişilerin izni olmaksızın, alenileşmemiş bir eserin içeriği hakkında kamuya açıklamada bulunan kişi 6 aya kadar hapis cezasına çarptırılır. Bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı nitelikte kaynak gösteren kişiler de 6 ay kadar hapisle cezalandırılır (Temel Ceza Kanunu, 2004):
- Ayrıca Türkiye'de akademik boyuttaki bilimsel hırsızlığa yönelik olarak "Bir başkasının bilimsel eserinin veya çalışmasının tümünü veya bir kısmını kaynak belirtmeden kendi eseri gibi göstermek" "Öğretim Üyeleri Disiplin Yönetmeliği"nin 1 1/a-3 maddesi kapsamında üniversiteden uzaklaştırılma nedeni olarak belirtilmektedir (Yükseköğretim, 1982).

Üniversitelerarası Kurul Doçentlik Sınavı Etik Komisyonu

2004 Dönemi

98 dosya

23 yaptırım

Bir daha girememe ---- 4

Üç yıl girememe ----- 2

İki yıl girememe ----- 3

Bir yıl girememe ----- 14

Şevket Ruacan

Eđitim Boyutu

Kansu (t.y.) bu konuda verilecek eğitimin prensiplerini řu şekilde gruplandırmaktadır.

1. Eđitim kurumlarının mezuniyet öncesi ve sonrası dönemlerde öğrencilere etik kuralları öğretmesi, araştırma becerisi kazandırması, bu amaçla araştırma yöntemleri, veri toplama teknikleri, verilerin analizi ve yorumu, yayın yapma konusunda bilgilendirmesi;
2. Araştırmacıların yeterli danışmanlık alabilmesinin sağlanması;
3. Arařtırma verilerinin incelemeye hazır, dűzenli ve eksizsiz tutulmasının öđretilmesi;
4. Veri analizleri ve istatistiksel hesaplar konusunda danışmanlık verilmesi, istatistik konusunda eğitim verilmesi;
5. Yayın öncesi denetimin sađlanması, atıfların kontrolű;
6. Araştırma verilerinin başka araştırmacılar tarafından kolaylıkla tekrarına ve denetimine olanak verecek şekilde sunulması konularında gerekli bilgi ve beceriler kazandırılmalıdır.

Teknik boyutu: yazılımlar

İnternet üzerinden intihalin ortaya çıkarılması konusunda pek çok web sitesinden bilgi bulunabileceği gibi, önlenmesi amacıyla hazırlanmış yazılımlar da vardır.

Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür.

- ArticleChecker: www.articlechecker.com
- CopyCatch: www.copycatchgold.com
- CopyCatch Gold <http://copycatch.freemove.co.uk>
- CatchItFirst: <http://www.catchitfirst.com>
- CodeMatch (incorporated in CodeSuite): www.ZeidmanConsulting.com

CodeSuite.htm

- Copyscape: www.copyscape.com
- EVE Essay Verification Engine <http://canexus.com/eve/>
- Glatt Plagiarism Services <http://www.plagiarism.com>
- Learning Center <http://www.plagiarism.org>
- iThenticate: <http://www.ithenticate.com> Jplag: www.jplag.de
- MyDropBox: www.mydropbox.com

Bilimsel etik ve intihal / Scientific ethics and plagiarism 199

- Plagiarism.com: www.plagiarism.com
- Turnitin: www.turnitin.com
- WCopyFind: <http://plagiarism.phsy.virginia.edu>
- Word CHECK <http://wordchecksystem.com>

Bu yazılımlar içinde en fazla tanınanları WCopyFind ve Turnitin'dir.

Turnitin ise web tabanlı ve ücretli bir programdır. Genelde üniversite kütüphaneleri bu programa abone olduktan sonra akademisyenlerin hizmetine sunulmaktadır. Turnitin, 50'den fazla ülkede kullanılmakta, 5 milyardan fazla sayfa, binlerce kitap ve makaleyi tarayabilmektedir. Bu özelliklerinden ötürü Turnitin 1996 yılından beri sisteme aktarılan öğrenci ödevleriyle intihalin saptanması konusunda en fazla kullanılan programlardan birisidir.

Karşılaştırma mantığına dayanan bu yazılımlar dikkate alınarak ülkemizde de benzer çalışmalar yapılmaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde yüksek lisans tezi olarak hazırlanan DIFFER, var olan sistemler esas alınarak geliştirilmiş benzer bir yazılımdır (Saraç, 2007).

TÜRKİYE'DE YAYIN ETİĞİ İLE İLGİLİ KURALLAR

- **YÖK**
Disiplin ve Etik Yönetmeliği
- **ÜNİVERSİTELERARASI KURUL**
Doçentlik Sınavı Etik Kurulu
- **TÜBİTAK**
Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (AYEK)
- **TÜBA**
Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

***Söz ma'rifet tacıdır
Sanma gayri tac ola
Taklid ile tok olan
Hakikatte aç ola...***

Gaybi Sunullah